

HỌC VIỆN NGÂN HÀNG
KHOA LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

TIỂU LUẬN KẾT THÚC HỌC PHẦN

Học phần: LOGIC HỌC ĐẠI CƯƠNG

ĐỀ TÀI: Chứng minh và các lỗi logic vi phạm các quy tắc chứng minh thông qua các tình huống thực tế .

Giảng viên hướng dẫn : TS. Đào Thị Hữu

Sinh viên thực hiện : Trần Văn Xuân

Lớp : K22LKTC

Mã sinh viên : 22A4060237

Hà nội, ngày 17 tháng 7 năm 2020

Mục Lục

	Trang
PHẦN MỞ ĐẦU.....	3
PHẦN NỘI DUNG.....	4
PHẦN LÝ LUẬN.....	4
1.1 Định nghĩa ,vai trò và ý nghĩa của chứng minh...	4
1.2 Cấu tạo và các kiểu chứng minh.....	5
1.3 Các quy tắc chứng minh.....	6
1.4 Các lỗi trong chứng minh.....	7
PHẦN LIÊN HỆ THỰC TẾ VÀ LIÊN HỆ BẢN THÂN...	8
2.1 Liên hệ thực tế.....	9
2.2 Liên hệ bản thân.....	12
KẾT LUẬN.....	13

Phần Mở Đầu

1. Tính cấp thiết của đề tài .

Các ngành khoa học xã hội sẽ thường dùng những lý luận để chứng minh so với khoa học tự nhiên là dùng các công thức , vì thế những người không có kiến thức rất dễ mắc lỗi thiếu tính chặt chẽ trong logic . Vậy nên em chọn đề tài này nhằm giúp cho mọi người nắm được các vấn đề xoay quanh chứng minh và các lỗi vi phạm các quy tắc của chứng minh thông qua các tình huống thực tế .

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu .

- Đề tài nhằm mục đích nắm được định nghĩa , cấu tạo , các cách chứng minh và các quy luật logic làm cơ sở cho chứng minh và hiểu được các lỗi logic vi phạm các quy tắc của chứng minh . Để làm được những điều đó thì chúng ta cần phải hiểu rõ và nắm được bản chất , vai trò , cấu tạo , phân loại , các phương pháp nghiên cứu cùng với các quy tắc và lỗi trong chứng minh .

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu .

- Chứng minh và các lỗi logic vi phạm các quy tắc chứng minh thông qua các tình huống thực tế ở tại Việt Nam trong giai đoạn hiện nay .

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu.

- Quan điểm logic học hình thức của một tư duy là sự phản ánh các mối liên hệ giữa các sự vật , hiện tượng . Các quy luật logic phản ánh các mối liên hệ khách quan không bị phụ thuộc vào ý chí và nguyện vọng của con người và được hình thành dựa trên các hoạt động lao động thực tiễn của con người

- Phương pháp nghiên cứu : thống nhất logic và lịch sử , phân tích , tổng hợp , khái quát hóa và hệ thống hóa , phương pháp hình thức hóa .

5. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài .

- Ý nghĩa lý luận : giúp cho những luận điểm , phán đoán của con người trở nên chân thực , chính xác . Mang lại những tri thức suy luận gián tiếp trọng tâm là xác định tính chân thực hoặc giả dối của tri thức đó . Và là một phương tiện quan trọng để tạo nên sức thuyết phục .
- Ý nghĩa thực tiễn : chứng minh giải quyết được những luận điểm lâu nay chưa xác định được là chân thực hay giả dối , giúp cho con người phát hiện ra ngay lập tức xem đối phương đang nói thật hay nói dối .

Phần Nội Dung

Phần 1 . Phần lý luận

1.1 Định nghĩa , vai trò và ý nghĩa của chứng minh .

1.1.1, Định nghĩa

Chứng minh là một hình thức suy luận của con người để khẳng định tính chân thực của một luận điểm nào đó bằng cách dựa vào những luận điểm mà tính chân thực đã được thực tiễn xác thực .

1.1.2, vai trò và ý nghĩa của chứng minh .

- Là một phương thức quan trọng để tạo nên sức thuyết phục , niềm tin vào tính đúng đắn của các tri thức .
- Chứng minh mang lại tri thức suy luận gián tiếp nhưng nếu sứ mệnh của suy luận là để rút ra tri thức mới thì chứng minh lại chuyển trọng tâm sang việc xác định tính chân thực hoặc giả dối của tri thức .
- Chứng minh có mặt ở mọi khoa học . Và đó là lẽ tự nhiên . Toán học là tòa lâu đài đồ sộ các chứng minh dựa trên cơ sở các tiền đề . Trong thiên văn học những ví dụ điển hình là các chứng minh về chuyển động của trái đất quanh mặt trời .... . Trong vật lý cũng có hàng loạt các chứng minh về cấu tạo phức tạp của nguyên tử , tính phi cổ định của vũ trụ. ....

-Có những luận điểm bấy lâu nay chưa thể được coi là chân thực hay giả dối , khi chưa có chứng minh tương ứng .

1.2,Cấu tạo và các kiểu chứng minh .

1.2.1,cấu tạo của chứng minh.

Luận đề : là luận điểm đã được định hình , phát biểu rõ ràng bằng ngôn từ , nhưng tính chân thực của nó còn cần phải được xác minh .

Luận cứ : là những luận điểm mà từ đó rút ra tính chân thực hay giả dối của luận đề .

Luận chứng : là quá trình sắp xếp , tổ chức các luận cứ theo mạch logic xác định .

1.2.2,các kiểu chứng minh .

a) chứng minh và bác bỏ

- Chứng minh theo nghĩa riêng của từ : là luận chứng cho tính chân thực của luận đề .

-Bác bỏ : là luận chứng cho tính giả dối hoặc không chứng minh được của luận đề nhờ các luận cứ chân thực.

b) chứng minh trực tiếp và gián tiếp .

- Chứng minh trực tiếp : là chứng minh , trong đó người ta tổ chức các luận cứ để trực tiếp dẫn đến tính chân thực hay giả dối của luận đề .

-Chứng minh gián tiếp : là chứng minh , trong đó các luận cứ được tổ chức để luận chứng cho tính chân thực của luận đề bằng cách luận chứng cho tính giả dối của phản đề .

Người ta chia chứng minh ra làm 2 loại đó là :

+ Chứng minh phản chứng : là cách chứng minh , mà bước đầu tìm cách chứng minh tính giả dối của phản đề mẫu thuẫn với luận đề cần chứng minh ,

sau đó dẫn phản đề giả sử ấy đến mâu thuẫn với chân lý đã được xác lập và cuối cùng từ tính giả dối của phản đề rút ra kết luận về tính chân thực của luận đề phải chứng minh .

+ Chứng minh phân liệt : tính chân thực của luận đề được xác định bằng con đường loại trừ tất cả các giải pháp đối lập với nó .

1.3 Các quy tắc chứng minh .

1.3.1 Quy tắc đối với luận đề .

a) Luận đề phải chân thực .

-trong chứng minh , tính chân thực của luận đề không phải được sinh ra mà chỉ được xác lập, được vạch ra . Vì thế muốn chứng minh thì luận đề phải chân thực không chân thực thì không thể chứng minh được.

b) Luận đề phải được phát biểu chặt chẽ, chính xác , rõ ràng .

-Ta chỉ có thể chứng minh một luận đề là đúng hay sai khi nó được phát biểu một cách rõ ràng , tường minh .

c) Luận đề phải được giữ nguyên trong suốt quá trình chứng minh.

-Trong suốt quá trình chứng minh thì luận điểm xuất phát để chứng minh và luận điểm để kết luận của thao tác chứng minh phải là một . Không được thay đổi .

1.3.2 Quy tắc đối với luận cứ .

a) Các luận cứ phải chân thực.

- Tính chân thực của luận cứ là yếu tố bảo đảm cho tính chân thực của luận đề. Vì vậy, không thể khẳng định tính chân thực của luận đề dựa trên cơ sở những luận cứ giả dối.

b) Tính chân thực của các luận cứ phải có cơ sở độc lập với luận đề .

-Luận đề chỉ được chứng minh khi lấy tính chân thực của luận cứ làm cơ sở. Nếu tính chân thực của luận cứ lại được rút ra từ luận đề thì như thế là không chứng minh được .

c) Các luận cứ không được mâu thuẫn lẫn nhau .

-Nếu các luận cứ mâu thuẫn nhau, theo luật bài trung một trong số chúng phải giả dối .

d) Mỗi luận cứ là cần, còn tất cả chúng cùng nhau thì phải là đủ để luận chứng cho luận đề

Trong chứng minh không được phép có bất cứ cái gì bị bỏ qua cũng như không được có bất kỳ cái gì là thừa.

1.3.3 Các qui tắc đối với luận chứng.

a) Luận chứng phải tuân theo các qui tắc, qui luật lôgíc.

Vi phạm các qui tắc, qui luật lôgíc thì kết luận không được rút ra một cách tất yếu từ tiền đề, tức là không chứng minh được luận đề.

b) Luận chứng phải bảo đảm tính hệ thống.

Các luận cứ phải được sắp xếp, tổ chức chặt chẽ, bảo đảm cho phép chứng minh có sức thuyết phục cao.

c) Luận chứng phải bảo đảm tính nhất quán – phi mâu thuẫn.

Nếu trong phép chứng minh có chứa những luận cứ mâu thuẫn với nhau trực tiếp hoặc gián tiếp, thì phép chứng minh ấy chứa mâu thuẫn lôgíc, không thuyết phục.

1.4 Các lỗi trong chứng minh .

1.4.1 Các lỗi ở luận đề

-Lỗi đánh tráo luận đề : tức là thay vì chứng minh một luận đề thì lại đi chứng minh điều khác có vẻ gần với luận đề .

1.4.2 Các lỗi ở luận cứ .

Lỗi Sai lầm cơ bản :vi phạm quy tắc chân thực của luận cứ , coi luận cứ giả dối là chân thực.

Lỗi chạy trước luận cứ :sử dụng luận điểm mà tính chân thực của chúng chưa được làm rõ để làm luận cứ.

Lỗi chứng minh vòng quanh :là sự vi phạm quy tắc độc lập của luận cứ .

Lỗi chứng minh quá nhiều : vi phạm quy tắc vừa đủ của luận cứ.

Sử dụng ý kiến, lời nói của người có uy tín để làm luận cứ.

1.4.2 Các lỗi ở luận chứng .

Đánh tráo khái niệm :

Người ngụ biện đánh tráo khái niệm bằng cách lợi dụng ngôn ngữ, lợi dụng từ đồng âm, từ nhiều nghĩa để đánh tráo nghĩa của từ; lợi dụng hiện tượng chuyển loại từ trong ngôn ngữ để tráo từ loại của từ ....

Đánh tráo hiện tượng với bản chất, nguyên nhân với kết quả

Đánh tráo vật qui chiếu:

Thủ thuật đánh tráo vật qui chiếu làm cho người khác nhìn nhận sự vật theo một qui chiếu khác và do đó không phân biệt được phải trái, đúng sai.

Phần 2 . Phần liên hệ thực tế và liên hệ bản thân

2.1 Liên hệ thực tế

Ví dụ 1 : Minh đang là học sinh lớp 12 .Thời gian gần đây việc học hành của Minh đi xuống hẳn ,cậu ta thường xuyên đi muộn lại hay trốn tiết để về sớm , nghỉ học vô lý do .Đến lớp thì lại nói chuyện trong giờ học , tỏ ra bất hợp tác với các thầy cô giáo . Ra sân trường gây gổ đánh nhau với các học sinh của lớp khác , lớp trưởng và cô giáo nhắc nhở nhiều lần, Minh hứa hẹn rồi lại tiếp tục tái phạm . Cô giáo và cả lớp đã tổ chức 1 cuộc họp lớp để kỉ luật và yêu

cầu Minh kiểm điểm bản thân mình . Nhưng trong suốt cuộc họp lớp Minh quanh co không chịu nhận lỗi và đổ cho các yếu tố khách quan như : gia đình , bạn bè ...đã tác động làm Minh trở nên như thế .

Vậy Minh đã mắc lỗi logic đánh tráo luận đề trong tình huống này . Tức là thay vì nhận lỗi và tự kiểm điểm bản thân trước cả lớp thì Minh lại quanh co và đổ lỗi cho các yếu tố khách quan . Và tên luận đề ở đây đáng lẽ là “kiểm điểm bản thân Minh” lại trở thành “kiểm điểm về những khó khăn của bản thân và gia đình” Đó là một điều không thể chấp nhận được .Mục đích của cuộc họp 1 đẳng thì Minh lại làm 1 nẻo .

Ví dụ 2 : Vụ án chống người thi hành công vụ tại xã Đồng Tâm (Mỹ Đức –Hà Nội) do Lê Đình Kinh cầm đầu là vụ án gây chấn động trong dư luận những ngày đầu năm 2020 . Xuất phát từ việc tranh chấp đất đai suốt nhiều năm giữa một số hộ dân và chính quyền .Đây vốn là đất nhà nước sử dụng vào mục đích quốc phòng .Nhưng Lê Đình Kinh và các hộ dân ở đây vẫn cố tình cho rằng đó chỉ là đất nông nghiệp không phải đất quốc phòng vì thế vẫn ngang nhiên lấn chiếm. Lê Đình Kinh đưa ra nhiều bằng chứng giấy tờ giả và không có giá trị để chứng minh đất đó là đất nông nghiệp . Từ năm 2017, sau khi Thanh tra TP.Hà Nội công bố kết luận thanh tra toàn diện việc quản lý, sử dụng đất sân bay Miếu Môn, ông Kinh không đồng ý với kết luận thanh tra mà vẫn tiếp tục gửi đơn khiếu kiện nhiều nơi. Thanh tra Chính phủ trong quá trình kiểm tra lại kết quả thanh tra của TP.Hà Nội cho rằng các khiếu kiện của công dân Lê Đình Kinh là không có căn cứ, không có cơ sở pháp lý. Người dân xã Đồng Tâm và Lê Đình Kinh đã mắc nghiêm trọng các lỗi logic lỗi sai lầm cơ bản , lỗi chạy trước luận cứ .Họ cố tình coi phần đất lấn chiếm là đất nông nghiệp và ngang nhiên sử dụng vào mục đích riêng 1 cách công khai .Bỏ qua luận cứ chân thực mà thanh tra đã kết luận và tin vào những luận cứ giả dối rằng đó là đất nông nghiệp . Sử dụng những bằng chứng và giấy tờ giả mà

Lê Đình Kinh đã dựng lên để làm luận cứ cho việc lấn chiếm đất mặc dù biết đó là những luận điểm không rõ ràng , không chân thực và cần được xác minh

Ví dụ 3 : Theo một cuộc khảo sát của hãng tin Reuters ở một số nước đang phát triển tại Đông Nam Á , Mỹ Latinh thì có đến 45% các bạn trẻ hiện nay ở độ tuổi 18 đến 20 cho rằng không cần học hành đến nơi đến chốn cũng có thể thành công được hoặc ít nhất là có một công việc đủ sống . Khi được hỏi tại sao lại có suy nghĩ ấy thì họ nêu gương những tỉ phú như Bill Gates ,Mark Zuckerberg hay là Jack Ma cũng đều bỏ học giữa chừng và giờ họ đã có được thành công.

Các bạn trẻ trên đã mắc lỗi logic chạy trước luận cứ .Họ đã dùng sự thành công của các nhân vật nổi tiếng kể trên để biện minh cho sự lười biếng và yếu kém của mình trong cuộc sống . Họ nhìn sự việc một cách phiến diện , không rõ ràng , họ chỉ biết rằng các tỉ phú ấy bỏ học và thành công chứ không hề biết rằng trước khi bỏ học thì những nhân vật ấy đều là học sinh của các trường học nổi tiếng , sở hữu một trí thông minh , nhạy bén hơn người và đã phải trải qua những quãng thời gian khó khăn , vất vả tìm tòi học tập gian khổ đến mức nào để có được sự thành công như hôm nay. Thành công là do chúng ta tự tìm kiếm và phải đánh đổi để có được chứ không phải là điều dễ dàng có được với bất kì ai .

Ví dụ 4 : Những năm trở lại đây thì hiện tượng đa cấp xuất hiện nhiều tại Việt Nam dụ dỗ và lừa người dân ở những vùng nông thôn .Chúng thường ngụy biện một cách rất tinh vi đó là thay vì lao động vất vả để kiếm tiền một cách cực khổ thì hãy nộp tiền cho chúng và về nhà kêu gọi họ hàng tham gia vào đường dây ,chỉ cần ngồi không cũng có tiền và đó là cách lao động bằng trí óc kiếm được rất nhiều tiền , không phải cực khổ bươn chải mà chỉ làm ra được ít tiền .Và với cách ngụy biện này thì bọn đa cấp đã lừa rất nhiều tiền của những người dân ở các vùng quê nghèo.

Những người trong đường dây đa cấp đã sử dụng lối đánh tráo khái niệm trong chứng minh để lừa người dân . Sự nguy hiểm này lấy cơ sở từ khái niệm “lao động” mà ra .Lao động là cơ sở tồn tại và phát triển của xã hội ở mọi thời kì . Đó là hoạt động cải tạo các yếu tố tự nhiên để tạo ra thành quả một cách chân chính , chứ không phải bằng cách lừa lọc người khác như bọn đa cấp đang sử dụng .Chúng đã tạo ra sự tin tưởng với người dân bằng cách đánh đồng hai khái niệm này với nhau mặc dù nó được sử dụng với hai nghĩa hoàn toàn khác nhau ,một bên là dùng chính sức lao động của mình để tạo ra của cải , bên còn lại là đi lừa gạt người khác , nhưng người dân sẽ không thể phát hiện ra và rất dễ bị mắc bẫy đa cấp vì sự hiểu nhầm giữa nghĩa của khái niệm “lao động” mà bọn đa cấp đã sử dụng để nguy hiểm một cách rất tinh vi .

Ví dụ 5 : Vụ án sát hại và cưỡng hiếp nữ sinh giao gà ở Điện Biên vào tết nguyên đán năm 2019 chắc hẳn vẫn là một vụ án đầy ám ảnh với mỗi người chúng ta vì độ máu lạnh và tàn bạo của các hung thủ cũng như chính mẹ nạn nhân . Chiều 4/2/2019 (tức 30 Tết), Cao Mỹ Duyên chở gà đến khu dân cư C13 ở TP Điện Biên Phủ thì bị nhóm của Vì Văn Toán siết cổ, dùng xe tải chở về căn nhà của Công. Trong 3 ngày giam giữ, Duyên bị 6 tên thay nhau hãm hiếp.Khi thấy cô gái nguy kịch, nhóm gây án đưa nạn nhân đến ngôi nhà hoang gần đó rồi sát hại. Thi thể nữ sinh được phát hiện một ngày sau đó bởi Bùi Thị Kim Thu vợ của 1 trong 6 tên sát nhân (Bùi Văn Công) . Công và Vợ đã “đạo diễn” tạo lập hiện trường giả và sắp xếp 1 cách ngẫu nhiên để cho Thu vờ như tìm thấy xác của cô nữ sinh một cách vô tình rồi sau đó báo công an nhằm đánh lạc hướng điều tra của cơ quan công an . Và đúng như dự kiến , lúc đầu cơ quan cảnh sát điều tra đã bỏ qua Thu và tin rằng bà ta chỉ vô tình phát hiện ra xác của cô nữ sinh . Nhưng bằng nghiệp vụ của mình thì công an vẫn xác định được 2 vợ chồng của Thu đã dựng hiện trường giả và tiến hành bắt giữ lấy lời khai .

Vợ chồng Công và Thu đã sử dụng thủ thuật đánh tráo vật quy chiếu :tạo hiện trường giả nhằm đánh lạc hướng dư luận và cơ quan cảnh sát điều tra làm cho mọi người nhìn nhận sự việc sang một chiều hướng khác .Do đó khiến cho mọi người không thể phân biệt được phải trái , đúng sai ở vụ án này là như thế nào ? . Nhưng bằng nghiệp vụ xuất sắc thì cuối cùng những kẻ phạm tội lần lượt bị đưa ra ánh sáng và đang chờ ngày đền tội.

2.2 Liên hệ bản thân .

Một số người cho rằng “Đại học không phải con đường duy nhất tới thành công” .Hiện nay , đi theo đà phát triển của đất nước thì cơ hội việc làm đối với người trẻ trở nên rất phong phú và đa dạng . Sau khi tốt nghiệp THPT thì chắc hẳn nhiều bạn sẽ băn khoăn giữa đi làm luôn hay là đi học tiếp khi mà xung quanh có rất nhiều sự lựa chọn .Tôi cũng từng đứng giữa 2 ngã rẽ ấy và nó đặt ra trong đầu tôi rất nhiều băn khoăn , trăn trở ở tuổi 18 của mình .Vậy quan điểm kia liệu có đúng hay không ?

Trong cuộc sống này có rất nhiều người thành công mà không cần học đại học hoặc thậm chí là qua trường lớp đào tạo nào nhưng từ rất lâu nay việc học đại học được coi như là một việc quan trọng của thế hệ trẻ và được rất nhiều gia đình đề cao , kì vọng vào con em của mình . Với những học sinh có học lực khá giỏi thì có vẻ như đỗ đại học là một điều chắc chắn nhưng với những bạn có học lực trung bình thì nó thật sự là một vấn đề lớn cho các bạn . Tâm lý chung của mọi người luôn luôn là “đại học là nhất , đại học là hàng đầu” nên người ta thường có cái nhìn khinh rẻ đối với những người có bằng cao đẳng hoặc trung cấp .Nhưng họ không hề biết rằng thành công không phụ thuộc vào bằng cấp mà là ta làm được những gì sau này.

Vào đại học không phải là con đường duy nhất để tới thành công , chúng ta đã thấy điều này ở nhiều nhân vật nổi tiếng trên thế giới , họ là những CEO , chủ tịch của các công ti , tập đoàn toàn cầu hay là những tỉ phú USD. Các bạn hoàn toàn có thể đạt được thành công ở những lĩnh vực mà mình theo đuổi

miễn là các bạn có tinh thần ham học hỏi , đam mê và một sự nỗ lực hết mình .Nếu một ngày bạn thi trượt đại học khi mà đã cố gắng hết sức mình thì cũng không nên buồn làm gì cả . Cánh cửa đại học khép lại với bạn không đồng nghĩa là các cánh cửa khác cũng thế . Ngày nay có rất nhiều các cử nhân ,thạc sĩ thất nghiệp , không tìm được việc làm phù hợp với những gì mình đã học nên đành gác tấm bằng và ước mơ của mình đi .

Nếu như thấy năng lực của mình không đủ hoặc là tài chính của gia đình không cho phép thì hãy tạm gác giấc mơ đại học lại và theo đuổi những gì thực tế hơn , gần gũi hơn , chọn một công việc phù hợp với bản thân , đem lại nguồn thu nhập ổn định .Nên nhớ rằng đại học không phải là con đường duy nhất đưa ta đến với thành công nhưng nếu như ta muốn thành công thì không thể không học tập và quan điểm “Đại học không phải con đường duy nhất tới thành công” cũng hoàn toàn chính xác .

KẾT LUẬN

Tóm lại thì chúng mình là một hình thức suy luận của con người để khẳng định tính chân thực của một luận điểm nào đó bằng cách dựa vào những luận điểm mà tính chân thực đã được thực tiễn xác thực .Thông qua bài tiểu luận thì chúng ta đã tìm hiểu về chứng minh các lỗi logic vi phạm các quy tắc chứng minh thông qua các tình huống thực tế và thấy được rằng trong mọi lĩnh vực thì chứng minh có vai trò rất quan trọng ,nó được sử dụng rộng rãi trong mọi lĩnh vực như:học tập,lao động, nghiên cứu khoa học.....Nếu vận dụng một cách linh hoạt chứng minh vào cuộc sống sẽ giúp cho công việc,học tập đạt hiệu quả cao hơn ,tính logic được bảo đảm giúp cho những luận điểm , phán đoán của con người trở nên chân thực , chính xác.Việc nắm vững được những kiến thức về chứng minh và các quy luật của nó có ý nghĩa rất quan trọng đối với con người vì đó là một phương tiện quan trọng để tạo nên sự thuyết phục.Nếu không có chứng minh thì mọi suy luận và phán đoán chỉ là giả dối.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Nguyễn Thúy Vân – Nguyễn Anh Tuấn(2017) , giáo trình logic học đại cương,NXB Đại học Quốc gia Hà Nội
2. Nguyễn Như Hải(2015), giáo trình logic học đại cương, Nxb Đại học sư phạm Hà Nội

Tài liệu trực tuyến

1. Việt Dũng – Tạ Quang (2019), “Đạo diễn” vụ sát hại nữ sinh giao gà ở Điện Biên đổ lỗi cho đồng bọn

<https://laodong.vn/phap-luat/dao-dien-vu-sat-hai-nu-sinh-giao-ga-o-dien-bien-do-loi-cho-dong-bon-774746.ldo>
2. Xuân Ân (2019) , Bộ Công an nói về vai trò của ông Lê Đình Kinh trong vụ án Đồng Tâm

<https://www.tienphong.vn/phap-luat/bo-cong-an-noi-ve-vai-tro-cua-ong-le-dinh-kinh-trong-vu-an-dong-tam-1508186.tpo>